

УДК 911.3

Пендерецький Орест Володимирович,
кандидат технічних наук, доцент

Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ, Україна,
e-mail: pov@tvnet.if.ua

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ТУРИЗМУ НА ІВАНО- ФРАНКІВЩИНІ

Мета. Дослідити принципи розробки промислових турів. Розробити карту територіального розміщення осередків промислового туризму Івано-Франківської області.

Методика дослідження побудована на використанні статистичної бази та методології Головного управління статистики Івано-Франківської області, також застосовувалися методи: порівняльний, статистичний та системний аналіз.

Результати дослідження. Розроблена картосхема «Осередки промислового туризму Івано-Франківської області» спрощує розробку туристичних маршрутів регіонального рівня, оскільки використання даної картосхеми дозволяє послідовно визначити доміанти впливу на розвиток промислового туризму.

Наукова новизна полягає в удосконаленні прийомів комплексної оцінки осередків промислового туризму на прикладі Івано-Франківської області як системи інформаційних показників для організації туристичних маршрутів регіонального рівня.

Практична значимість дослідження полягає в тому, що результати діагностики можуть бути використані для розробки організаційних і соціально-економічних заходів з регулювання розвитку туризму на регіональному рівні.

Ключові слова: промисловий туризм, туристичні ресурси, об'єкти, бізнес-мандрівники, територія, кадастр, тури.

УДК 911.3

Пендерецький Орест Владимирович,
кандидат технических наук, доцент

Ивано-Франковский национальный
технический университет нефти и газа, м.
Ивано-Франковск, Украина,
e-mail: pov@tvnet.if.ua

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО ТУРИЗМА НА ИВАНО-ФРАНКОВЩИНЕ

Цель. Исследовать принципы разработки промышленных туров. Разработать карту территориального размещения центров промышленного туризма Ивано-Франковской области.

Методика исследования построена на использовании статистической базы и методологии Главного управления статистики Ивано-Франковской области, также применялись методы: сравнительный, статистический и системный анализ.

Результаты исследования. Разработанная картосхема «Центры промышленного туризма Ивано-Франковской области» упрощает разработку туристических маршрутов регионального уровня, поскольку использование данной картосхемы позволяет последовательно определить доминанты влияния на развитие промышленного туризма.

Научная новизна заключается в усовершенствовании приемов комплексной оценки ячеек промышленного туризма на примере Ивано-Франковской области как системы информационных показателей для организации туристических маршрутов регионального уровня.

Практическая значимость исследования заключается в том, что результаты диагностики могут быть использованы для разработки организационных и социально-экономических мероприятий по регулированию развития туризма на региональном уровне.

Ключевые слова: промышленный туризм, туристические ресурсы, объекты, бизнес-путешественники, территория, кадастр, туры.

UDC 911.3

Penderecki Orest Vladimirovich,
Candidate of Geographical Sciences,
Associate Professor

Ivano-Frankivsk National Technical University of
Oil and Gas, m. Ivano-Frankivsk, Ukraine,
e-mail: pov@tvnet.if.ua

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL TOURISM ON IVANO-FRANKIVSHION

Goal. Explore the principles of developing industrial tours. Develop a map of the territorial distribution of the centers of industrial tourism in the Ivano-Frankivsk region.

The methodology of the research is based on the use of the statistical base and methodology of the Main Directorate of Statistics of Ivano-Frankivsk oblast; methods were also used: comparative, statistical and system analysis.

Research results. The developed map of "Centers of Industrial Tourism of Ivano-Frankivsk Oblast" simplifies the development of tourist routes of the regional level, since the use of this map diagram allows consistently identify the dominant effects on the development of industrial tourism.

The scientific novelty consists in improving the methods of integrated assessment of industrial tourism centers on the example of the Ivano-Frankivsk region as a system of information indicators for the organization of tourist routes of the regional level.

The practical significance of the study is that the results of the diagnosis can be used to develop organizational and socio-economic measures for the regulation of tourism development at the regional level.

Key words: industrial tourism, tourist resources, objects, business travelers, territory, cadastre, tours.

Постановка проблеми. Розвиток промислового туризму у Івано-Франківській області [5] може бути спрямований на вирішення багатьох соціально-економічних завдань місцевих громад. Найважливішими з них є збільшення зайнятості населення, зростання його добробуту, наповнення місцевих бюджетів, забезпечення соціокультурного розвитку людей та поліпшення якості життя. У Карпатському регіоні, окрім курортних і рекреаційних об'єктів, є багато промислових та військових об'єктів, а також народних промислів, які в сукупності становлять об'єкти промислового туризму. Туристичні маршрути на промислові об'єкти, наукові центри з метою ознайомлення з їх результатами досягнень в науково-технічній сфері, вивчення досвіду, технологій, підвищення професійного рівня та кваліфікації можуть зацікавити бізнесменів, промисловців і державних діячів (VIP туристів). Організація промислового туризму на теренах Івано-Франківщини покликана вирішувати вказані задачі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед найновіших досліджень і публікацій з окресленої теми слід насамперед назвати Монографію В.М. Клапчука Гуцульщина та гуцули: економіка і народні промисли [2], навчальний посібник О.О. Любіцевої «Методика розробки турів» [3], навчальний посібник М.Г. Ступеня [8], в якому висвітлені складові державного земельного кадастру, а також авторські дослідження [4; 5; 6].

Визначення невирішених сторін проблеми. На сьогоднішній день туристи мають можливість побачити на власні очі виробничі потужності, ознайомитися з історією розвитку промисловості, налагодити нові партнерські стосунки. Запровадження на промисловому підприємстві туристичні маршрути та екскурсії, перше, що ми маємо, можливість представити свою продукцію, поліпшити імідж компанії і галузі загалом. Багатьом туристам є бізнес-мандрівники, яким було б цікаво зазирнути у виробничий процес глибше. В зв'язку із цим постає питання розвитку як внутрішнього, так і зовнішнього промислового туризму на теренах краю, оцінки його перспективності, ресурсної бази й напрямів. Іноземці дедалі більше цікавляться екскурсіями нашими підприємствами, відкриваючи туристам нові напрями для співпраці.

Студенти геолого-географічних спеціальностей зможуть ознайомитися зі структурою, особливостями діяльності підприємств, їх виробничими зв'язками, заходами спрямованими на охорону навколишнього середовища, що допоможе їм у комплексному вивченні територіальних природо-антропогенно-географічних комплексів.

Дослідивши можливості промислового туризму у науковому, діловому, навчальному, культурно-пізнавальному напрямах, а також його вплив на ефективність туристичної галузі в Україні загалом, можна окреслити перспективи його розвитку у Івано-Франківській області.

Мета статті: збір та аналітичне опрацювання принципів розроблення промислових турів, а також розробити карту територіального розміщення осередків промислового туризму Івано-Франківської області.

Основний виклад матеріалу. Рекреація, туризм та відпочинок стали важливим джерелом доходів Івано-Франківщини і поціновувачів та любителів природи й етнографічних особливостей краю. Організація турів на виробничі підприємства відповідає загальноприйнятій програмі, в межах якої реалізується мета перебування людини поза постійним місцем проживання, складена з урахуванням індивідуальних побажань і комплекс заходів по її реалізації на відповідному якісному рівні [3].

Таким чином тури поділяються на види відповідно до мети подорожі та форми щодо організаційних заходів. Залежно від мотивації туристів до подорожі, визначаються з напрямом промислового туру. Складовими туру є маршрут, програма та комплекс послуг по життєзабезпеченню туриста, в межах яких реалізується на відповідному якісному рівні мета подорожування. Маршрут і програма забезпечують мету подорожування, а

заходи з життєзабезпечення туриста під час подорожування – безпеку та комфортність при реалізації цієї мети.

Для промислового туру характерним є дотримання туристами правил охорони праці, техногенної та екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності. Тому перед початком туру туристам обов'язково слід надати всебічну інформацію про маршрут та об'єкти туру, тобто треба розробити туристичний паспорт туру, який поєднуватиме кадастровий, технічний і екологічний паспорти об'єктів маршруту. Вирішення цього питання полегшується створенням кадастру об'єктів промислового туризму.

Вирішення проблем сталого розвитку регіонів, екологічної безпеки довкілля, охорони земель та їх раціонального використання, оптимізації землеустрою, визначення правових відносин щодо землі та іншого нерухомого майна потребують всебічного кадастрового забезпечення. Кадастрово-реєстраційні системи відіграють важливу роль у сфері управління нерухомістю, оподаткування та іпотечного кредитування, інформаційного та правового забезпечення ринку нерухомого майна.

Важливим положенням системи є єдиний кадастр земельних ділянок та об'єктів нерухомого майна, коли в єдиній базі даних зосереджена інформація як про земельні ділянки, так і про будівлі та споруди (їх частини), що на ній розташовані. Тоді вони являють собою єдиний майновий комплекс, який у багатьох випадках розглядається як єдиний об'єкт нерухомого майна і єдиний об'єкт права, що дає можливість оперативно отримати необхідну інформацію. Захистом прав власності є кадастрові системи, юридична сила якої полягає в тому, що держава несе відповідальність за правильність реєстраційних процесів. Незареєстровані права вважаються неіснуючими, а зареєстровані – правильними. Складовою частиною реєстру є кадастрові плани та карти. Визначені права володіння чи користування кадастровими об'єктами вказують на певні обмеження чи обтяження, які можуть зустрічатися. У кадастрових системах важлива роль відводиться концепції меж земельних ділянок. А правило межі земельної ділянки, що реєструються в реєстрі, повинні бути зафіксовані в натурі [7, 8].

Важливим елементом інформаційного забезпечення розробки туру є карта території, оскільки розробка маршруту є результатом картографічного моделювання і обов'язково повинна спиратися на оцінку території: її туристично-географічне положення, адміністративно-територіальний поділ, протяжність, конфігурацію, систему розселення і транспорту (рис.1).

Ресурсний потенціал промислового туризму становлять його об'єкти: природні, індустриальні та народні промисли (рис.2). За походженням об'єкти промислового туризму доволі різноманітні але основоположне значення мають: промислові будівлі та споруди; техногенні форми рельєфу; машинне устаткування та обладнання. Водночас об'єктами промислового туризму можуть бути лише ті, які становлять техногенну

цінність, стали надбанням індустріальної цивілізації, до того ж всі ці об'єкти повинні бути безпосередньо включені до процесу виробництва.

Рис. 1. Осередки промислового туризму Івано-Франківської області

З метою підвищення конкурентоспроможності регіону в індустрії туризму використовують кластерний метод, який застосовувався раніше в основному тільки у промисловому виробництві. Туристичний кластер [6] – це ключова організаційна основа, яка поєднує підприємства туристичної та інших суміжних галузей у єдину систему, що дає змогу реалізувати пріоритетні задачі, які стоять перед підприємствами, установами, організаціями та сприятиме посиленню конкурентних переваг цього

регіону. Шляхом створення подібного об'єднання можна забезпечити фінансування та виконання навіть дуже амбіційних проектів у туристичній галузі, які за інших обставин для кожного окремого учасника були б неможливі.

Рис. 2. Об'єкти промислового туризму

Висновки та перспективи. На сьогоднішній день різноманітність промислового туризму, як суспільного явища, зумовила комплексний, проблемно-цільовий підхід до його наукових і прикладних досліджень, вирішити які можна завдяки визначенню його механізму функціонування та геопросторової організації. Адже актуальною є проблема вдосконалення теоретико-методологічних та методичних положень промислового туризму, розширення його предметно-об'єктної сфери і проведення на цій основі прикладних досліджень, які й будуть визначати його відповідність сучасним вимогам розвитку науки і суспільства. Економіка Прикарпаття характеризується складною галузевою і територіальною структурою, що є важливим чинником для розвитку промислового туризму. Для покращення розвитку області промисловий туризм має всі prerogatives для того, щоб зайняти своє визначальне місце. Організація спеціальних турів на шахти з видобутку солі, дорогоцінних металів; сірчані кар'єри; свердловини видобутку нафти, мінеральної води, озокериту; об'єкти колишнього військового комплексу – ракетні шахти, сховища, складські приміщення; підприємства з перероблення сировини і матеріалів; народні промисли є перспективним напрямом розвитку промислового туризму на Закарпатті. Розроблена карта територіального розміщення осередків промислового туризму у Івано-Франківській області значно спрощує створення інформаційної кадастрової системи і на її основі промислових турів. В той же час удосконалення цієї системи потребує систематичного введення нових інформаційних показників, врахування зміни структурних та функціональних зв'язків між різними відомствами.

Список використаних джерел:

1. Александрова А. Ю. Туристские кластеры: содержание, границы, механизм функционирования // Экономические проблемы развития сервиса и туризма. - 2007. - № 2 - С. 51-61.

2. Клапчук В.М. Гуцульщина та гуцули: економіка і народні промисли. Монографія /В.М. Клапчук// - «Фоліант». – 2009. – 508 с.
3. Любіцева О.О. Методика розробки турів. Навчальний посібник /О.О. Любіцева// – К.: Альтерпрес – 2003. – 104 с.
4. Пендерецький О.В. Промисловий туризм в Україні: стан, перспективи розвитку / О. В. Пендерецький // Український географічний журнал. – 2010. – № 3. – С. 48 – 51.
5. Пендерецький О. В. Територіальна організація промислового туризму Карпатського суспільно-географічного району та основні напрямки її вдосконалення. Монографія / О. В. Пендерецький // – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ. – 2011. – 225 с.
6. Пендерецький О.В. Концептуальна інформаційна кадастрова система об'єктів промислового туризму /О.В. Пендерецький// Науковий збірник київського національного університету ім. Тараса Шевченка. – № 8. – 2010. – С. 59 – 64.
7. Перович Л.М. Кадастр нерухомості. Монографія / Перович Л.М., Перович Л.Л., Губар Ю.П. // - Львів: «Львівська політехніка». – 2003. – 120 с.
8. Ступень М.Г. Теоретичні основи державного земельного кадастру: Навчальний посібник. /М.Г. Ступень//– Львів: «Новий світ-2000». – 2003. – 336 с.

Список использованных источников:

1. Александрова А. Ю. Туристские кластеры: содержание, границы, механизм функционирования // Экономические проблемы развития сервиса и туризма. - 2007. - № 2 - С. 51-61.
2. Клапчук В.М. Гуцульщина и гуцулы: экономика и народные промыслы. Монография /В.М. Клапчук // - «Фолиант». - 2009. - 508 с.
3. Любичева О.А. Методика разработки туров. Учебное пособие /О.О. Любичева // - М.: Альтерпрес - 2003. - 104 с.
4. Пендерецкий О.В. Промышленный туризм в Украине: состояние, перспективы развития / О.В. Пендерецкий // Украинская географический журнал. - 2010. - № 3. - С. 48 - 51.
5. Пендерецкий О.В. Территориальная организация промышленного туризма Карпатского общественно-географического района и основные направления ее совершенствования. Монография / В. Пендерецкий // - Ивано-Франковск: ИФНТУНГ. - 2011. - 225 с.
6. Пендерецкий О.В. Концептуальная информационная кадастровая система объектов промышленного туризма О.В.. Пендерецкий // Научный сборник Киевского национального университета им. Тараса Шевченко. - № 8. - 2010. - С. 59 - 64.
7. Перович Л. Кадастр недвижимости. Монография / Перович Л., Перович Л.Л., Губарь Ю.П. // - Львов: «Львовская политехника». - 2003. - 120 с.
8. Ступень М. Теоретические основы государственного земельного кадастра: Учебное пособие. /М.Г. Ступень // - Львов: «Новый мир-2000». - 2003. - 336 с.

References:

1. Aleksandrova A. Yu. Tury'stsky'e klasterы: soderzhany'e, grany'czy, mexany'zm funkcy'ony'rovany'ya // Ekonomy'chesky'e problemy razvy'ty'ya servy'sa y' tury'zma. - 2007. - # 2 - S. 51-61.
2. Klapchuk V.M. Guczul'shhy'na ta guczuly': ekonomika i narodni promy'sly'. Monografiya /V.M. Klapchuk// - «Foliant». – 2009. – 508 s.
3. Lyubiceva O.O. Metody'ka rozrobky` turiv. Navchal'ny`j posibny`k /O.O. Lyubiceva// – K.: Al'terpres – 2003. – 104 s.
4. Penderecz'ky`j O.V. Promy'slovy`j tury`zm v Ukrayini: stan, perspekty'vy` rozvy'tku / O. V. Penderecz'ky`j // Ukrayins'ky`j geografichny`j zhurnal. – 2010. – # 3. – S. 48 – 51.
5. Penderecz'ky`j O.V. Tery'torial'na organizaciya promy'slovogo tury`zmu Karpats'kogo suspil'no-geografichnogo rajonu ta osnovni napryamky` yiyi vdoskonalennya. Monografiya / O. V. Penderecz'ky`j // – Ivano-Frankivs`k: IFNTUNG. – 2011. – 225 s.
6. Penderecz'ky`j O.V. Konceptual'na informacijna kadastrova sy'stema ob'yektiv promy'slovogo tury`zmu /O.V. Penderecz'ky`j// Naukovy`j zbirny`k ky'yivs`kogo nacional'nogo universy'tetu im. Tarasa Shevchenka. – # 8. – 2010. – S. 59 – 64.
7. Perovy`ch L.M. Kadastr neruxomosti. Monografiya / Perovy`ch L.M., Perovy`ch L.L., Gubar Yu.P. // - L'viv: «L'vivs`ka politexnika». – 2003. – 120 s.
8. Stupen` M.G. Teorety`chni osnovy` derzhavnogo zemel'nogo kadastru: Navchal'ny`j posibny`k. /M.G. Stupen`//– L'viv: «Novy`j svit-2000». – 2003. – 336 s.